

ماهی در قفس؛ نگاهی جدید به پرورش آبزیان در دریا

بهنام شهیدی^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مهندسی کشاورزی گرایش زراعت دانشگاه آزاد مهاباد

چکیده

صید و پرورش ماهی به روش‌های قدیمی علاوه بر سختی کار، نیازمند به فضاهای خاص بوده و هزینه تمام شده بالا باعث می‌گردد که تولیدکننده و مصرف کننده هر دو ناراضی باشند. این رو است که به وجود آوردن راهکارهای جایگزین می‌تواند برای رفع این مشکلات چاره‌ساز باشد که از آن جمله می‌توان به استخرهای پرورش ماهی در قفس اشاره کرد. یکی از روش‌های موثر که این روزها در بسیاری از کشورهای دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد پرورش ماهی در قفس است که در این روش ماهی محصور در یک قفس در منابع آبی پرورش داده می‌شود و بین منبع آبی و قفس در جریان است. امروزه در بسیاری از نقاط جهان بیش از ۱۳۰ گونه ماهی و حدود ۱۲ گونه میگو درون محیط‌های محصور پرورش داده می‌شود. در کشور ایران نیز از سال ۱۳۷۲ پرورش ماهی در محیط‌های محصور به نحوی آغاز شده است. امروزه پرورش ماهی در قفس هم مورد توجه محققین و هم پرورش دهندگان قرار گرفته است. عواملی مانند افزایش مصرف جهانی ماهی، کاهش صید ماهیان دریایی و سودآور و اقتصادی بودن باعث شده که توجه به پرورش ماهی در قفس افزایش یابد.

کلمات کلیدی: آبی، قفس، منابع آبی، صید

مقدمه

آمار و اطلاعات جهانی حاکی از آن است که تقاضا برای مصرف آبزیان در سراسر دنیا رو به افزایش است. در کشور ایران نیز که بیشتر جمعیت آن در نواحی دور از دریا زیست می‌کنند و ماهی و آبزیان دیگر جزو اقلام سفره آنها نبوده، با توجه به زشد آگاهی مردم و انتشار اطلاعات در باره خواص استفاده از آبزیان مصرف آن رو به گسترش است. نکاتی مانند بالا رفتن رفاه عمومی و رشد تقاضای دسترسی به مواد و غذاهای متنوع تر و نیز مسایل اقتصادی در تولید و مصرف گوشت احشام و ماکیان باعث شده است به تدریج و با شیب ملایمی مصرف ماهی و سایر آبزیان رو به توسعه باشد. به دلیل محدودیت منابع آبی در آب‌های داخلی و کاهش صید برخی از گونه‌های دریایی، پرورش ماهیان و دیگر آبزیان دریایی به عنوان راهکار مطمئن و مقرون

به صرفه در تامین پروتئین مورد نیاز معرفی شده است. قابلیت تولید منظم، شرایط مناسب پرورشی، عدم آلوده سازی محیط، هزینه سرمایه گذاری نسبتاً کم و بازدهی اقتصادی مناسب از دیگر مشوق‌های این امر هستند. به لحاظ تجاری نیز این روش می‌تواند محصول خود را با کمیت و کیفیت مطلوب به بازار عرضه کند.

ترویج صنعت پرورش آبزیان در قفس می‌تواند شامل آبزیان حلال با هدف بازارهای داخلی و کشورهای مسلمان باشد، در عین حال بسیاری از گونه‌های غیر ماکول نیز با اهداف صادراتی می‌توانند در این صنعت جایگاه داشته باشند. روند منظم و قابل برنامه ریزی تولید محصول به روش Cage Culture می‌تواند صنایع متعددی مانند کنسروسازی، تولید پودر، بسته بندی و فیله کنی را به خوبی تغذیه نموده و بازدهی این صنایع را به حداکثر برساند. به بیان دیگر، این روش می‌تواند سنگ بنای ایجاد مجتمع‌ها و یا خوشه‌های شیلاتی شده و از نوسانات رایج در روش صید سنتی در امان باشد.

قابلیت دیگر روش Cage Culture اشتغالزایی آن بوده که به ویژه در مناطق محروم و توسعه نیافته می‌تواند برای گروه‌های بزرگی از مردم شغل و رفاه تامین کند. همچنین این روش می‌تواند جایگزین خوبی برای روش‌های منسوخی نظیر صید پره و یا استفاده از قایق‌ها و لنج‌های نامطمئن باشد.

پرورش ماهی در قفس مانند هر کسب و کار دیگر دربرگیرنده الزامات، ظرفیت‌ها و فرصت‌هایی است که مدیریت این موارد می‌تواند ضامن موفقیت طرح باشد. با توجه به ابعاد و ویژگی‌های طرح می‌توان آن را به صورت نامحدود گسترش داد و پیوند ساختاری از طریق نقاط تماس متعددی با کسب و کارهای دیگر ایجاد کرد. مدل مفهومی زیر نگاهی اولیه به ساختار خوشه می‌باشد که در برگرنده پایه ای ترین نقاط تماس می‌باشد.

صید و پرورش ماهی به روش‌های قدیمی علاوه بر سختی کار، نیازمند به فضاهای خاص بوده و هزینه تمام شده بالا باعث می‌گردد که تولیدکننده و مصرف کننده هر دو ناراضی باشند.

از این رو است که به وجود آوردن راهکارهای جایگزین می‌تواند برای رفع این مشکلات چاره‌ساز باشد که از آن جمله می‌توان به استخرهای پرورش ماهی در قفس اشاره کرد.